

บทคัดย่อ

“เขตอนุรักษ์กลุ่มสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างดั้งเดิมทรงคุณค่า” ในประเทศญี่ปุ่น รู้จักกันในชื่อระบบ Denken หรือชื่อย่อว่า “เขตอนุรักษ์กลุ่มสถาปัตยกรรมทรงคุณค่า” มีที่มาจากการปรับปรุงเพิ่มมาตราประเพณีมรดกวัฒนธรรมใน “กฎหมายอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม” ในปี ค.ศ. 1975 โดยสำนักงานวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการและวิทยาศาสตร์ เพื่อให้การสนับสนุนควบคู่ไปกับการควบคุมกลุ่มสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างดั้งเดิมในบริเวณย่านชุมชนรูปแบบต่างๆ ที่รอดพ้นจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองช่วงเศรษฐกิจก้าวหน้ากระโดดในทศวรรษ 1960

โครงสร้างและลำดับกระบวนการในการบริหารจัดการที่มีลักษณะเฉพาะ ภายใต้เงื่อนไขความจำเป็นต่อการอยู่รอดจากการล่มสลายของย่านชุมชนที่มีศักยภาพเชิงมรดกวัฒนธรรม ที่หวังพึ่งพาการสนับสนุนของหน่วยงานราชการในการควบคุมการก่อสร้างภายใน “เขตอนุรักษ์กลุ่มสถาปัตยกรรมทรงคุณค่า” เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ระบบ Denken ขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลากว่า 40 ปี อย่างไรก็ตามจากผลการสำรวจภาคสนาม รวมถึงข้อคิดเห็นของนักวิชาการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ พบว่าระบบ Denken เป็นเพียงหนึ่งในเครื่องมือที่ภาครัฐนำมาใช้เพื่อเก็บรักษาย่านชุมชนที่มีศักยภาพให้เป็นหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษาเป็นหลัก หากใช้เพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูสภาพสังคมและเศรษฐกิจ หากว่าย่านชุมชนที่สามารถบูรณาการ Denken ร่วมกับกิจกรรมโครงการด้านอื่นๆ ก็สามารถยกระดับสังคมและเศรษฐกิจภายในย่านชุมชนขึ้นมาได้

ส่วนโอกาสประยุกต์ใช้ในงานอนุรักษ์ย่านชุมชนในประเทศไทยนั้น สามารถนำมาใช้เป็นกรอบและแนวทางอ้างอิงได้หลายส่วน แต่จะส่งผลเป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาปรับปรุงพระราชบัญญัติโบราณสถานให้ครอบคลุมในรูปแบบเดียวกับ “กฎหมายอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม” ในประเทศญี่ปุ่น

คำสำคัญ เขตอนุรักษ์กลุ่มสถาปัตยกรรม, Denken, การอนุรักษ์ชุมชนและสถาปัตยกรรม, มรดกทางสถาปัตยกรรม, การบริหารจัดการ, ประเทศญี่ปุ่น

Abstracts

“Denken system” or “Preserved district system” in Japan was first enacted, after the revising the Act on Protection of Cultural Properties in 1975, by the Agency for cultural affairs, with an aim to control and support any kind of conservation activities of groups of traditional buildings in the preserved area, which survived from rush development during the high economic growth period in 1960s.

With its specific organization and managing process, “Denken system” has shown its continual reliability for more than 40 years for preservation of traditional architecture and townscape in those communities being threatened by inevitably depopulation and economic problems. From the field surveys and interviews of stakeholders in the Agency for cultural affairs and in 6 communities adopted “Denken System”, it is clarified that this system was mainly adopted to preserve those cultural heritage for educational contribution as the main purpose, without direct consideration of the social and economic contribution. However, further steps for such contribution from “Denken system”, indirectly by community themselves, was also identified.

Many hints from “Denken system” in Japan could be applied into the preservation of groups of traditional buildings in Thailand, with the condition of revising “Ancient Monuments Act”. At this stage, Pre-Denken would be applicable for such activities.

Keywords Denken, Preserved District, Group of Buildings, Architecture and Community Conservation, Japan